

V Bruseli 19. mája 2026
(OR. en)

9302/26

JAI 590
SCHENGEN 9
SCH-EVAL 22
FRONT 94
IXIM 111
MIGR 134
ASILE 46
ENFOPOL 174
COMIX 112
CORDROGUE 65
VISA 52
CH
IS
LI
NO

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od: Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie

Dátum doručenia: 18. mája 2026

Komu: Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie

---

Č. dok. Kom.: COM(2026) 150 final

Predmet: OZNÁMENIE KOMISIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV
Správa o stave Schengenu z roku 2026

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2026) 150 final.

Príloha: COM(2026) 150 final

V Bruseli 18. 5. 2026
COM(2026) 150 final

**OZNÁMENIE KOMISIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ
RADE, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU
A VÝBORU REGIÓNOV**

Správa o stave Schengenu z roku 2026

{SWD(2026) 150 final}

SPRÁVA O STAVE SCHENGENU Z ROKU 2026

1. SCHENGEN V MENIACOM SA SVETE: KONSOLIDÁCIA A PRIPRAVENOSŤ NA BUDÚCE VÝZVY

Od spustenia schengenského cyklu v roku 2022 ⁽¹⁾ sa vo výročnej správe o stave Schengenu poskytuje **strategický a komplexný situačný prehľad** o schengenskom priestore. Prostredníctvom komplexnej analýzy a poznatkov podložených faktami sa v správe formuje ucelený politický program pre Schengen s výhľadom do budúcnosti. Zabezpečuje sa ňou trvalá politická pozornosť v Schengenskej rade, podporuje sa účinné stanovovanie priorít a prispieva ku koordinovanejšej angažovanosti v schengenských záležitostiach.

Schengenský priestor naďalej preukazuje odolnosť podloženú **spoločným úsilím** na úrovni EÚ aj na vnútroštátnej úrovni, ktoré **prinieslo konkrétne výsledky**. Patrí medzi ne zníženie počtu neoprávnených prekročení hraníc a sekundárnych pohybov v rámci schengenského priestoru, posilnenie cezhraničnej spolupráce a zvýšenie počtu účinných návratov jednotlivcov bez práva na pobyt v EÚ.

Napriek týmto hmatateľným úspechom sa v schengenských hodnoteniach naďalej identifikujú nedostatky, ktoré je potrebné urýchlene riešiť. Je to obzvlášť dôležité v kontexte súčasného **nestabilného geopolitického prostredia** a čoraz zložitejšieho **bezpečnostného prostredia**, ktoré si vyžaduje kolektívnu zodpovednosť s cieľom zabezpečiť, aby schengenský priestor zostal bezpečný, jednotný a odolný.

Priority pre piaty schengenský cyklus na roky 2026 – 2027 sa zamerajú na: konsolidáciu dosiahnutých výsledkov, riešenie zostávajúcich nedostatkov a rozšírenie pripravenosti s cieľom zvládnuť súčasné i budúce výzvy. Návrh Komisie na nasledujúci viacročný finančný rámec (VFR) predstavuje strategickú príležitosť na ďalšiu podporu trvalých a cielených investícií do reforiem, ktoré prispievajú k dobre fungujúcemu schengenskému priestoru.

Zameraním sa na konsolidáciu a pripravenosť bude EÚ naďalej napĺňať jeden zo svojich najhmatateľnejších úspechov: schengenský priestor, ktorý je bezpečný, jednotný a odolný voči vznikajúcim výzvam.

2. SPRÁVA O STAVE SCHENGENU Z ROKU 2026: ČAS NA KONSOLIDÁCIU

2.1. Vonkajší rozmer Schengenu: strategický prístup k vízovej politike EÚ

V roku 2025 bol schengenský priestor naďalej najnavštevovanejšou destináciou na svete a prilákal viac ako 790 miliónov cestujúcich. Schengenské štáty vydali 10 miliónov víz a viac ako 60 krajín malo bezvízový vstup do schengenského priestoru. **Spoločná vízová politika** ako prvá línia bezpečnostnej kontroly Únie je kľúčom k bezpečnosti Európy, pretože pomáha predchádzať neoprávnenej migrácii, organizovanej trestnej činnosti a terorizmu. Takisto sa ňou uľahčuje prístup do Schengenu pre cestujúcich *bona fide* a zabezpečujú sa dôveryhodné vzťahy s partnerskými krajinami, ktoré sú založené na dodržiavaní pravidiel Únie a zosúladení sa s nimi.

⁽¹⁾ Schengenský cyklus je štruktúrovaný na základe ročného rámca podávania správ a následných opatrení, ktorý zahŕňa tieto nástroje: správu o stave Schengenu, v ktorej sú stanovené hlavné politické a operačné priority, ktorými sa riadia štvrťročné zasadnutia schengenských rád; schengenský barometer+, ktorý dvakrát ročne poskytuje pravidelný situačný prehľad o vývoji v celom priestore na základe príspevkov členských štátov a agentúr EÚ; schengenskú hodnotiacu tabuľku, pozri poznámku pod čiarou č. 60. Schengenský koordinátor Komisie podporuje celkové fungovanie cyklu prostredníctvom štruktúrovanej dvojstrannej a viacstrannej spolupráce s členskými štátmi.

V januári 2026 Komisia prijala vôbec prvú **stratégiu EÚ v oblasti vízovej politiky** ⁽²⁾, v ktorej stanovila rámec pre vízovú politiku, ktorou sa podporujú dlhodobé záujmy Únie, posilňuje bezpečnosť v celom schengenskom priestore, podporuje prosperita a konkurencieschopnosť EÚ a prezentuje postavenie a odolnosť Únie na globálnej scéne.

V stratégii sa stanovujú **ambiciózny program a konkrétne opatrenia**, ktoré prispejú k posilneniu vonkajšieho rozmeru Schengenu. V tomto schengenskom cykle sa pozornosť sústreďuje na vypracovanie nového hodnotiaceho rámca s jasnými kritériami na udeľovanie štatútu bezvízového styku partnerským krajinám, ktorý bude efektívnejšie slúžiť strategickým záujmom EÚ, ako aj na prípravu cielenej revízie vízového kódexu s cieľom posilniť bezpečnosť EÚ. V záujme ďalšieho rozšírenia celosvetovej konkurencieschopnosti EÚ sa stratégiou budú podporovať partnerstvá s najdôležitejšími partnerskými krajinami s cieľom lepšie zosúladiť globálny okruh talentov s potrebami trhu práce v EÚ. V tejto súvislosti predstavuje otvorenie prvej európskej kancelárie pre legálne možnosti migrácie v Indii ⁽³⁾ významný krok k prilákaní talentov a posilneniu vzájomne výhodnej spolupráce. Odteraz by sa mala venovať pozornosť úspešnému rozbehnutiu tejto kancelárie, ako aj vytvoreniu rovnakých európskych kancelárií pre legálne možnosti migrácie v ďalších hlavných partnerských krajinách.

V rámci stratégie boli ďalej ohlásené ciele opatrenia na podporu schopnosti členských štátov efektívne riadiť **vízový postup**. Zo schengenských hodnotení a monitorovacích činností uskutočnených v roku 2025 vyplýva, že postup preskúmania žiadostí o víza je vo všeobecnosti spoľahlivý, so zavedenými postupmi, ktoré zabezpečujú kvalitné rozhodovanie. Hoci boli prijaté významné opatrenia na skrátenie čakacích lehôt pri udeľovaní termínov stretnutí a spracúvaní žiadostí o víza, na konzulárnych úradoch na niektorých miestach stále dochádza k značným oneskoreniam. Vykonávanie tejto stratégie teda pomôže členským štátom zvládnuť veľký počet žiadostí, najmä v období najväčšej záťaže, a to napríklad prostredníctvom zavádzania informačných systémov na riadenie hraníc, ako aj prostredníctvom špecializovanej podpory Frontexu pri organizovaní školení pre konzulárnych úradníkov a poskytovaní pomoci pri overovaní dokladov a odhaľovaní podvodov s dokladmi.

2.2. Integrovaná vonkajšia hranica pre bezpečný schengenský priestor

Udržiavanie bezpečnosti vonkajších hraníc Schengenu si vyžaduje nepretržitú ostražitosť pred vyvíjajúcimi sa geopolitickými rizikami a zároveň zabezpečenie dodržiavania základných práv ⁽⁴⁾.

V polovici októbra 2025 začali schengenské štáty postupne zavádzať **system vstup/výstup**, jeden z najpokročilejších systémov riadenia hraníc na svete, ktorý umožňuje registrovať štátnych príslušníkov tretích krajín a v reálnom čase si vymieňať informácie o tom, kto, kedy a kde prekračuje hranice EÚ, ako aj informácie o odopretí vstupu. Počas šesťmesačného postupného spúšťania sa ukázalo, že systém je jednoznačne prínosný pre bezpečnosť občanov EÚ, pretože bráni zločincovi, podvodníkovi a falšovateľovi dokladov prekračovať hranice pod falošnou identitou alebo s falošnými dokladmi. Schengenské štáty od spustenia uvedeného systému zaregistrovali viac ako 60 miliónov vstupov a výstupov štátnych príslušníkov tretích krajín. Okrem toho bolo v systéme zaznamenaných 30 000 odopretí vstupu z dôvodu nesplnenia podmienok vstupu. Spomedzi týchto prípadov bolo takmer 800 osôb považovaných za hrozbu pre vnútornú bezpečnosť, zatiaľ čo takmer 7 000 cestujúcich bol odopretý vstup z dôvodu prekročenia povolenej dĺžky pobytu v schengenskom priestore ⁽⁵⁾. Od začiatku fungovania systému vstup/výstup sa počet denných kontrol odtlačkov prstov v Schengenskom informačnom systéme

---

⁽²⁾ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade z 29. januára 2026 o stratégii EÚ v oblasti vízovej politiky [COM(2026) 43 final].

⁽³⁾ Európska kancelária pre legálne možnosti migrácie (<https://eu-legal-gateway.eu/>).

⁽⁴⁾ Európska rada, *Zasadnutie Európskej rady* (19. marca 2026) – *Záver*, EUCO 1/26, 19. marca 2026.

⁽⁵⁾ Tieto údaje sú aktuálne k 20. aprílu 2026.

(SIS) a automatizovanom systéme identifikácie odtlačkov prstov (AFIS), ktoré vykonávajú všetky členské štáty, zvýšil z približne 17 000 na približne 87 000.

Počas postupného uvádzania do prevádzky systému vstup/výstup veľká väčšina schengenských štátov tento systém účinne zaviedla, pričom väčšina krajín presiahla požadované prahové hodnoty registrácie. Možnosť dočasne úplne alebo čiastočne pozastaviť prevádzku systému vstup/výstup sa uplatnila len v obmedzenom počte prípadov. Niektoré schengenské štáty sa stretli s problémami súvisiacimi s infraštruktúrou, napríklad s fungovaním samoobslužných systémov, kapacitou na úplnú registráciu biometrických údajov a preťažením letov v určitých časových intervaloch.

Systém vstup/výstup bol úplne zavedený so všetkými funkciami na všetkých hraničných priechodoch v schengenskom priestore 10. apríla 2026. Systém celkovo fungoval efektívne a významne prispel k bezpečnosti EÚ. S cieľom ďalej optimalizovať vykonávanie systému vstup/výstup sa členské štáty nabádajú, aby vo väčšej miere využívali automatizáciu na hraniciach ⁽⁶⁾, zabezpečili nasadenie dostatočného počtu príslušníkov pohraničnej stráže a manažérov tokov a poskytli primeranú infraštruktúru, vybavenie, poradenstvo a odbornú prípravu. Zároveň bude pokračovať úzka koordinácia medzi Komisiou, členskými štátmi a subjektmi pôsobiacimi v oblasti dopravy a cestovného ruchu, najmä s ohľadom na letnú turistickú sezónu.

Nadchádzajúce spustenie **Európskeho systému pre cestovné informácie a povolenia** (ETIAS) bude znamenať ďalší praktický krok k ďalšiemu posilneniu ochrany vonkajších hraníc EÚ. Umožní identifikáciu a posúdenie osôb, ktoré predstavujú potenciálne riziko, a zabráni im vo vstupe do schengenského priestoru, pričom pre väčšinu návštevníkov zachová bezproblémové cestovanie. Prinesie jasnú pridanú hodnotu tým, že posilní posudzovanie rizík pred cestou a umožní skoršiu identifikáciu potenciálnych bezpečnostných problémov pred príchodom na vonkajšie hranice. Prípravy pokračujú a na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni sa vyvíja koordinované úsilie s cieľom zabezpečiť účinné zavedenie systému ETIAS. Pre úspech tohto úsilia je kľúčové včasné zapojenie zainteresovaných strán z odvetvia cestovného ruchu.

Okrem najmodernejších informačných systémov je potrebné zaviesť **silné a trvalé kapacity na kontrolu hraníc**, aby sa zabezpečila bezpečnosť našich spoločných vonkajších hraníc. Tieto kapacity závisia od dostupnosti primeraného vybavenia, ako aj od dostatočného počtu dobre vyškolených príslušníkov pohraničnej stráže na vonkajších hraniciach Schengenu. Hoci v roku 2025 viaceré členské štáty ⁽⁷⁾ prijali opatrenia na zvýšenie počtu zamestnancov, pretrvávajúci nedostatok personálu naďalej ovplyvňuje hlavné funkcie ⁽⁸⁾ v dôsledku nedostatočných zdrojov a chýbajúcich štruktúrovaných strednodobých a dlhodobých stratégií v oblasti ľudských zdrojov.

Hoci je potrebné ďalšie úsilie na zvýšenie počtu vyškolených príslušníkov pohraničnej stráže, Európska agentúra pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex) v roku 2025 podporila členské štáty 18 453 nasadeniami personálu stáleho zboru ⁽⁹⁾, ktorí poskytli operačnú, technickú a logistickú podporu v rámci 35 operácií v kľúčových členských štátoch⁽¹⁰⁾. Komisia pripravuje legislatívny návrh na rok 2026 s cieľom ďalej posilniť mandát agentúry Frontex.

⁽⁶⁾ Napríklad používanie kioskov na predbežnú registráciu, elektronických brán a mobilnej aplikácie „Travel to Europe“, ktorú vyvinula agentúra Frontex.

⁽⁷⁾ Najmä v Česku, Estónsku, Grécku, Francúzsku, Chorvátsku, Taliansku, na Malte, v Rakúsku, Poľsku a Rumunsku.

⁽⁸⁾ Najmä v Španielsku, Lotyšsku, Litve, Portugalsku, Slovinsku a na Slovensku.

⁽⁹⁾ Patria sem ľudské zdroje z kategórií 1, 2 a 3. Jeden ľudský zdroj môže byť nasadený viackrát, pričom najvýznamnejšie nasadenia v roku 2025 boli spoločné operácie v Grécku, Španielsku a Taliansku.

⁽¹⁰⁾ Frontex, „2025 in brief“ (Rok 2025v skratke), (<https://www.frontex.europa.eu/2025-in-brief/#under-hero-section>).

Hraničné kontroly

Vysokokvalitné hraničné kontroly na vonkajších hraniciach EÚ sú nevyhnutné na to, aby sa zabránilo vážnym bezpečnostným hrozbám skôr, ako sa dostanú do schengenského priestoru. Viaceré schengenské štáty zvýšili kvalitu hraničných kontrol prostredníctvom dôslednejšieho overovania podmienok vstupu a zvýšeného využívania automatizácie ⁽¹¹⁾. Niektoré krajiny dosiahli v tejto oblasti významný pokrok. Napríklad Rumunsko úspešne zaviedlo automatizáciu postupov oznámenia pozitívnej lustrácie od svojich elektronických brán až po osobitné kontroly a integráciu národného systému vopred poskytovaných informácií o cestujúcich do svojho systému hraničnej kontroly. Tieto opatrenia umožnili vykonávať efektívne a kvalitné hraničné kontroly.

Napriek tomu je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie na zlepšenie účinného využívania databáz EÚ a vnútroštátnych databáz, posilnenie opatrení proti podvodom s dokladmi, zlepšenie medziagentúrnej spolupráce a zavedenie biometrického overovania s cieľom odstrániť existujúce nedostatky a posilniť bezpečnosť ⁽¹²⁾.

V roku 2025 sa uskutočnilo jedno neohlásené schengenské hodnotenie, v ktorom sa zistili vážne nedostatky v schopnosti členského štátu ⁽¹³⁾ riadiť svoje vonkajšie hranice. Na základe hodnotenia orgány členského štátu s podporou agentúry Frontex začali okamžite prijímať nápravné opatrenia.

Hraničný dozor

Kombinácia dôkladných hraničných kontrol a účinného hraničného dozoru poskytuje **najúčinnejšiu úroveň ochrany**. Počet odhalených prípadov neoprávneného prekročenia vonkajších hraníc EÚ v posledných rokoch neustále klesá, a to až pod hranicu 180 000, čo predstavuje ďalší pokles o viac ako 25 % v porovnaní s rokom 2024 ⁽¹⁴⁾. Vo viacerých schengenských štátoch ⁽¹⁵⁾ prispelo posilnenie dozoru k vyššej miere odhaľovania, ku kratšiemu času odozvy, k zníženiu počtu neoprávnených prekročení a zlepšeniu prehľadu o situácii. Úsek východnej pozemnej hranice EÚ bol takisto dôkladne posilnený udržateľnými integrovanými opatreniami dozoru, ktoré boli podporené z vnútroštátnych fondov a fondov EÚ. Významne sa investovalo do kapacít hraničného dozoru vrátane nákupu nových zariadení, renovácie existujúcich zariadení a zvýšeného využívania pokročilých technológií, ako sú bezpilotné vzdušné prostriedky a plavidlá, modernizované rádiové kapacity a nové stacionárne zariadenia.

Napriek tomuto pokroku **zostávajú pokrytie dozorom a integrácia systémov** v celom schengenskom priestore **nerovnomerné**, čo odráža nedostatky vo vybavení, v údržbe a strategickom plánovaní. Vo viacerých členských štátoch ⁽¹⁶⁾ ešte nebol plne zavedený integrovaný prístup k hraničnému dozoru, najmä pokiaľ ide o včasné odhaľovanie neoprávnených príchodov a hodnotenie rizík v reálnom čase.

Podobne je potrebné na základe existujúcich **vnútroštátnych a európskych kapacít** dosiahnuť ďalší pokrok smerom k plne integrovanému a konzistentnému situačnému prehľadu, aby sa posilnila schopnosť členských štátov získavať komplexné a aktuálne

---

⁽¹¹⁾ Napríklad: Bulharsko, Fínsko, Francúzsko, Poľsko, Rakúsko, Rumunsko a Švajčiarsko.

⁽¹²⁾ Napríklad v týchto krajinách: Bulharsko, Grécko, Španielsko, Francúzsko, Maďarsko, Portugalsko a Slovinsko.

⁽¹³⁾ Z neohláseného schengenského hodnotenia v Portugalsku v decembri 2025 vyplynuli vážne nedostatky pri vykonávaní kontrol na vonkajších hraniciach na letisku v Lisabone.

⁽¹⁴⁾ Frontex, „*Irregular border crossings down 26 % in 2025, Europe must stay prepared*“ (Počet neoprávnených prekročení hraníc sa v roku 2025 znížil o 26 %, Európa musí zostať pripravená) (<https://www.frontex.europa.eu/media-centre/news/news-release/frontex-irregular-border-crossings-down-26-in-2025-europe-must-stay-prepared-lyKpVb>).

⁽¹⁵⁾ Napríklad v Bulharsku, Estónsku, Fínsku, Litve, Lotyšsku, Maďarsku, Nórsku, Poľsku a Rumunsku.

⁽¹⁶⁾ Napríklad: v Dánsku, Grécku, vo Francúzsku, v Chorvátsku a Slovinsku.

spravodajské informácie o migračných tokoch, sieťach prevádzačov a vznikajúcich hrozbách. Dosiahne sa to prostredníctvom účinného zavedenia európskeho systému hraničného dozoru (EUROSUR), ktorý je technologickým a operačným základom bezpečnosti hraníc EÚ. Tento systém prispeje k zlepšeniu schopnosti schengenského priestoru riešiť náhle príchody alebo vznikajúce bezpečnostné hrozby. Užšia súčinnosť medzi pohraničnými orgánmi a Europolom by takisto posilnila prehľad o situácii, analýzu rizík a zlepšila odhaľovanie cezhraničných trestných a teroristických hrozieb.

Posilnenie odolnosti našich spoločných vonkajších hraníc si vyžaduje lepšiu koordináciu medzi všetkými aktérmi zapojenými do riadenia hraníc, migrácie a návratu. Od júna 2026 nové preverovanie na vonkajších hraniciach Únie umožní rýchlo identifikovať a posúdiť všetkých štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa snažia neoprávnene vstúpiť na územie Únie. V tejto súvislosti je dôležité, aby boli všetky členské štáty pripravené vykonávať nové **pravidlá preverovania** s cieľom zabezpečiť, že všetky osoby, ktoré podliehajú kontrole, budú postúpené na príslušný postup ⁽¹⁷⁾. Tento rámec bude mať zásadný význam pre bezpečnosť a účinné riadenie migrácie v EÚ a jeho praktické uplatňovanie sa posúdi počas schengenských hodnotení plánovaných na druhú polovicu roka 2026.

Plánovanie pre prípad nepredvídaných udalostí

Dosiahol sa významný pokrok, keďže všetky členské štáty vypracovali **plány pre prípad nepredvídaných udalostí** pre riadenie hraníc, pokiaľ by došlo k hromadnému prílevu štátnych príslušníkov tretích krajín na hranice EÚ. Okrem toho veľká väčšina členských štátov vypracovala plány pre prípad nepredvídaných udalostí založené na komplexných posúdeniach rizík a scenároch, pričom len tri krajiny ⁽¹⁸⁾ sú stále v procese formalizácie takýchto plánov a šesť krajín ⁽¹⁹⁾ ešte neotestovalo vykonávanie svojho plánu pre prípad nepredvídaných udalostí.

Rámce pripravenosti sa tradične zameriavali na riadenie hraníc, musia sa v nich však lepšie integrovať ostatné súvisiace procesy, najmä tie, ktoré sa týkajú návratov. Pripravenosť jednotlivých štátov je naďalej nerovnomerná a je čoraz jasnejšie, že to, čo bolo v minulosti primerané, už na súčasné výzvy nestačí, najmä vzhľadom na prebiehajúcu krízu na Blízkom východe. Zo schengenských hodnotení vyplýva, že väčšina schengenských štátov ⁽²⁰⁾ ešte stále potrebuje plne integrovať návratové operácie založené na analýzach rizika. Aby sa to vyriešilo, musí sa plánovanie pre prípad nepredvídaných udalostí stať európskejšim, pričom vnútroštátne rámce sa musia systematickejšie zosúladiť s nástrojmi a mechanizmami EÚ a lepšie sa prepojiť s plánovaním susedných členských štátov. To umožní rýchlejšie, predvídateľnejšie a koordinovanejšie kolektívne reakcie na vzniknuté tlaky.

Zároveň je nevyhnutné prejsť od prevažne formálnych plánovacích rámcov k systémom, ktoré sú plne integrované do každodennej praxe a schopné podporovať rýchle a koordinované opatrenia v prípade vzniku kríz. V ôsmich schengenských štátoch ⁽²¹⁾ národné plány nezahŕňajú možnosť využitia európskej podpory, jedenásť štátov ⁽²²⁾ nezahŕňa koordináciu s agentúrou Frontex a desať štátov pri vypracovaní svojich plánov pre prípad nepredvídaných

---

⁽¹⁷⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1356 zo 14. mája 2024, ktorým sa zavádza preverovanie štátnych príslušníkov tretích krajín na vonkajších hraniciach a ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 767/2008, (EÚ) 2017/2226, (EÚ) 2018/1240 a (EÚ) 2019/817 (Ú. v. EÚ L, 2024/1356, 22.5.2024).

⁽¹⁸⁾ Grécko, Španielsko a Rakúsko.

⁽¹⁹⁾ Grécko, Holandsko, Rakúsko, Španielsko, Švajčiarsko a Taliansko.

⁽²⁰⁾ Ide najmä o tieto štáty: Belgicko, Bulharsko, Cyprus, Česko, Dánsko, Grécko, Island, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Malta, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Slovensko, Španielsko, Švédsko a Taliansko.

⁽²¹⁾ Belgicko, Česko, Grécko, Island, Nórsko, Španielsko, Švajčiarsko a Švédsko.

⁽²²⁾ Belgicko, Česko, Dánsko, Estónsko, Grécko, Holandsko, Island, Rakúsko, Španielsko, Švédsko a Taliansko.

udalostí nekonzultovalo so susednými členskými štátmi ⁽²³⁾ s cieľom umožniť rýchlejšie, predvídateľnejšie a koordinovanejšie kolektívne reakcie na vzniknuté tlaky.

Okrem toho Európska únia musí byť pripravená na potenciálnu hrozbu pre vnútornú bezpečnosť EÚ zo strany ruských bývalých bojovníkov, ktorí sa podieľali na agresii proti Ukrajine. Komisia v nadväznosti na zasadnutie Európskej rady v marci 2026 pripraví posúdenie možných spôsobov riešenia tejto otázky.

Schengenský cyklus na roky 2026 – 2027 by sa mal naďalej zameriavať na zabezpečenie integrovanej vonkajšej hranice pre bezpečný schengenský priestor. To zahŕňa posilnenie plánovania pre prípad nepredvídaných udalostí a prehľadu o situácii, dôsledné zlepšovanie hraničných kontrol a hraničného dozoru, a to aj prostredníctvom plného využívania informačných systémov, a zabezpečenie účinného vykonávania postupov preverovania.

2.2 Účinné systémy návratu, ktoré podporujú integritu schengenského priestoru

V priebehu rokov sa návrat stal kľúčovou prioritou a považuje sa za prvok, ktorý je základom dôveryhodnosti, účinnosti a udržateľnosti celého systému. Zabezpečenie návratu osôb, ktoré nemajú právo na pobyt, je preto základnou podmienkou dobre fungujúceho schengenského priestoru.

Nový právny rámec pre spoločný európsky systém pre návrat

V návrhu nového nariadenia o návrate ⁽²⁴⁾, ktorý predložila Komisia, sa riešia hlavné štrukturálne prekážky zistené v predchádzajúcich pravidelných schengenských hodnoteniach a v tematickom schengenskom hodnotení účinnejších návratov z roku 2024. Komisia víta začatie medziinštitucionálnych rokovaní a je pripravená podporiť konečnú dohodu, ktorá bude spĺňať potreby EÚ.

Koordinátor pre návrat zároveň zohral zásadnú úlohu pri formovaní súdržnejšieho a strategickejšieho prístupu EÚ k návratom prostredníctvom siete na vysokej úrovni pre návraty, a to podporou systematickej výmeny osvedčených postupov v oblasti návratov do politicky citlivých a prioritných tretích krajín, ako aj návratov štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Únii zdržiavajú neoprávnene a ktorí predstavujú bezpečnostnú hrozbu. Pokrok sa dosiahol najmä prostredníctvom pracovnej skupiny pre štatistiku s cieľom posilniť monitorovanie a zvýšiť spoľahlivosť údajov o návratoch. Koordinátor takisto uprednostnil posilnenie spolupráce v oblasti maloletých osôb bez sprievodu, a to aj prostredníctvom výmen medzi členskými štátmi a skúmaním spoločných prístupov s partnerskými krajinami.

⁽²³⁾ Belgicko, Dánsko, Grécko, Holandsko, Island, Malta, Slovinsko, Španielsko, Švédsko a Taliansko.

⁽²⁴⁾ Európska komisia, Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa vytvára spoločný systém pre návrat štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa v Únii zdržiavajú neoprávnene [COM(2025) 101 final].

Prevádzkové zlepšenia vedúce k účinnejším návratom

Účinnosť politik návratu sa meria hmatateľnými výsledkami v praxi. V roku 2025 sa v sedemnástich schengenských štátoch ⁽²⁵⁾ zaznamenal mierne stúpajúci trend účinnosti vnútroštátnych systémov návratu. Tento pokrok sa premietol do **zvýšeného počtu účinných návratov** v roku 2025, ktorý v porovnaní s predchádzajúcim rokom vzrástol o 19 %. K pokroku prispeli vnútroštátne legislatívne reformy vrátane reforiem prijatých na vykonávanie Paktu o migrácii a azyle. Významnú podporu v oblasti návratov poskytla členským štátom agentúra Frontex. V roku 2025 **Frontex** nasadil 140 špecialistov na návrat ⁽²⁶⁾ a podporil 63 500 účinných návratov, čo predstavuje 42 % z celkového počtu, čím sa potvrdil trvalý rastúci trend pozorovaný v posledných rokoch.

Vo všetkých členských štátoch je potrebné vyvinúť ďalšie úsilie na riešenie problémov súvisiacich s včasným vydávaním rozhodnutí o návrate, zjednodušením postupov ⁽²⁷⁾ a vykonávaním opatrení na zabránenie úteku a neoprávnenému sekundárnemu pohybu ⁽²⁸⁾. To je dôležité najmä v prípade osôb, ktoré môžu predstavovať bezpečnostné riziko, čo si vyžaduje zapojenie viacerých orgánov, špecializované odborné znalosti a opatrenia na zabránenie úteku ⁽²⁹⁾. Pri schengenských hodnoteniach sa zistil nesúlad medzi počtom vydaných rozhodnutí o návrate a počtom zápisov na účely návratu vytvorených v Schengenskom informačnom systéme, ako aj nedôsledné vkladanie všetkých relevantných informácií do systému ⁽³⁰⁾. Preto je dôležité, aby sa zápisy na účely návratu v SIS využívali v plnej miere a systematicky sa do nich uvádzali všetky relevantné informácie, ako sú biometrické údaje, fotografie a indikátory bezpečnostnej hrozby.

Dobrovoľný návrat sa čoraz viac uznáva ako základný prvok účinnej a udržateľnej politiky návratu EÚ. Hoci niektoré členské štáty ⁽³¹⁾ prešli na proaktívnejšie a prispôsobenejšie modely, plný potenciál dobrovoľných návratov sa ešte len musí využiť prostredníctvom ich dôsledného začlenenia do vnútroštátnych rámcov v oblasti návratu ⁽³²⁾.

Členské štáty vyvinuli úsilie na posilnenie **operačných spôsobilostí**, ktoré súvisí s posilnením rámcov odbornej prípravy ⁽³³⁾, pridelením dodatočných ľudských zdrojov ⁽³⁴⁾ a posilnením koordinácie medzi vnútroštátnymi orgánmi ⁽³⁵⁾. Na zabezpečenie trvalého dlhodobého vplyvu na operačnú výkonnosť je potrebné ďalšie úsilie, najmä v prípadoch, keď chýbajúce primerané a dostatočné spôsobilosti naďalej predstavujú jednu z hlavných prekážok pri realizácii návratov ⁽³⁶⁾.

⁽²⁵⁾ Belgicko, Cyprus, Dánsko, Estónsko, Fínsko, Francúzsko, Grécko, Chorvátsko, Island, Litva, Luxembursko, Nemecko, Poľsko, Portugalsko, Španielsko, Švédsko a Taliansko.

⁽²⁶⁾ Napriek tomuto počtu stále existujú výzvy pri uspokojovaní potrieb v oblasti nasadzovania špecialistov na návrat z dôvodu vysokých požiadaviek na jazykové znalosti a špecializované operačné zručnosti.

⁽²⁷⁾ Napríklad v: Španielsku, Taliansku, Poľsku a Portugalsku.

⁽²⁸⁾ Napríklad v: Portugalsku, Španielsku a vo Švajčiarsku.

⁽²⁹⁾ Pozri prehľad najlepších postupov identifikovaných v rámci schengenského hodnotiaceho a monitorovacieho mechanizmu z roku 2026. Počas schengenského hodnotenia bol za najlepší postup označený prístup Bulharska spočívajúci v systematickom vypočúvaní zadržaných štátnych príslušníkov tretích krajín a ich kontrole v databázach EÚ a medzinárodných databázach s cieľom odhaliť potenciálne bezpečnostné riziká.

⁽³⁰⁾ Podľa článku 3 ods. 1 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady 2018/1860 z 28. novembra 2018 o využívaní Schengenského informačného systému na účely návratu neoprávnené sa zdržiavajúcich štátnych príslušníkov tretích krajín (Ú. v. EÚ L 312, 7.12.2018) majú členské štáty povinnosť vytvoriť zápis na účely návratu po vydaní rozhodnutia o návrate.

⁽³¹⁾ Napríklad: Belgicko a Taliansko.

⁽³²⁾ Napríklad: v Španielsku a Portugalsku.

⁽³³⁾ Belgicko, Francúzsko a Taliansko.

⁽³⁴⁾ Napríklad: Taliansko, Litva a Malta.

⁽³⁵⁾ Napríklad vo Fínsku.

⁽³⁶⁾ Najmä v Grécku, Španielsku a Portugalsku.

Vo viacerých členských štátoch prebieha postupná **modernizácia operačných nástrojov a systémov pre návraty** ⁽³⁷⁾. Tento proces však zostáva neúplný. Vo viacerých schengenských štátoch stále prebieha najmä zdokonaľovanie systémov správy prípadov v oblasti návratu ⁽³⁸⁾, čo zdôrazňuje potrebu urýchliť digitálnu transformáciu v rámci prípravy na ďalšiu fázu digitalizácie postupov návratu v celej EÚ a na pripravovaný legislatívny návrh Komisie v tejto oblasti v roku 2026.

Proces návratu musia sprevádzať silné a účinné **záruky na ochranu základných práv**. Rok 2025 priniesol celkové zlepšenie kvality a uplatňovania týchto záruk. Niekoľko členských štátov ⁽³⁹⁾ zlepšilo svoje rozhodovacie procesy v oblasti návratu s cieľom dodržiavať zásadu zákazu vyhostenia alebo vrátenia, právo na vypočutie, poskytovanie primeraných informácií a účinný prístup k prostriedkom nápravy. Napriek tomu je potrebné vynaložiť ďalšie úsilie na upevnenie a udržanie týchto zlepšení ⁽⁴⁰⁾ vrátane systémov monitorovania núteného návratu ⁽⁴¹⁾ a odvolacích postupov v prípade rozhodnutí o návrate ⁽⁴²⁾.

Účinný návrat štátnych príslušníkov tretích krajín bude aj naďalej jednou z hlavných priorít schengenského cyklu na roky 2026 – 2027. V roku 2026 sa začne nové konanie o návrate na hraniciach v rámci Paktu o migrácii a azyle. Preto je nevyhnutné, aby boli vnútroštátne systémy plne pripravené na zabezpečenie účinného a dôsledného vykonávania paktu. Kľúčovú úlohu pri dosahovaní tohto cieľa bude zohrávať úplné a včasné vykonávanie odporúčaní schengenského hodnotenia.

2.3 Spolupráca v oblasti vnútornej bezpečnosti

Spolupráca v oblasti vnútornej bezpečnosti má pre schengenský priestor zásadný význam, keďže v jej rámci sa prijímajú opatrenia na udržanie bezpečnosti a účinnosti presadzovania práva. Zo schengenských hodnotení však vyplynulo, že naďalej pretrvávajú niektoré výzvy.

Účinná a bezpečná výmena informácií

Výmena informácií je základným prvkom schengenského systému vnútornej bezpečnosti. Osobitný pokrok bol zaznamenaný v devätnástich členských štátoch, ktoré oznámili úplnú transpozíciu **smernice o výmene informácií** ⁽⁴³⁾, a v osemnástich členských štátoch ⁽⁴⁴⁾, ktoré zaviedli vnútroštátne systémy správy prípadov interoperabilné so sieťovou aplikáciou na zabezpečenú výmenu informácií (SIENA). Zo schengenských hodnotení z roku 2025 však vyplynuli rozdiely medzi formálnou transpozíciou smernice a jej operačnou účinnosťou. V každom z piatich členských štátov hodnotených v roku 2025 ⁽⁴⁵⁾ jednotné kontaktné miesto ešte úplne nespĺnilo požiadavky smernice, čo má za následok pomalšiu cezhraničnú výmenu informácií, ktorá je takisto menej štandardizovaná a náchylnejšia na chyby, ako sa navrhovalo.

⁽³⁷⁾ Vráťane Francúzska a Cypru.

⁽³⁸⁾ Napríklad: Belgicko, Bulharsko, Dánsko, Grécko, Island, Lichtenštajnsko, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Nemecko, Portugalsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko a Taliansko.

⁽³⁹⁾ Napríklad Belgicko, Malta a Portugalsko.

⁽⁴⁰⁾ Napríklad v: Grécku a Maďarsku.

⁽⁴¹⁾ Napríklad v týchto krajinách: Česko, Island, Nemecko, Portugalsko, Rakúsko a Španielsko.

⁽⁴²⁾ Belgicko, Bulharsko, Česko, Estónsko, Fínsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Island, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Nórsko, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko a Taliansko.

⁽⁴³⁾ Smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/977 z 10. mája 2023 o výmene informácií medzi orgánmi presadzovania práva (Ú. v. EÚ L 134, 22.5.2023). Touto smernicou sa stanovujú harmonizované pravidlá primeranej a rýchlej výmeny informácií medzi príslušnými orgánmi presadzovania práva na účely predchádzania trestným činom, ich odhaľovania alebo vyšetrovania. K aprílu 2026 devätnásť členských štátov oznámilo úplnú transpozíciu tejto smernice, zatiaľ čo štyri členské štáty oznámili jej čiastočnú transpozíciu. Odôvodnené stanoviská boli vydané pre zvyšné tri členské štáty (Belgicko, Estónsko a Španielsko).

⁽⁴⁴⁾ Cyprus, Česko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Írsko, Lichtenštajnsko, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Nemecko, Nórsko, Portugalsko, Rakúsko, Slovinsko, Švajčiarsko, Švédsko a Taliansko.

⁽⁴⁵⁾ Bulharsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko a Švajčiarsko.

Zo schengenských hodnotení vyplynulo, že funkcie SIS sa nevyužívajú na maximum ⁽⁴⁶⁾. Napríklad systematické pripájanie biometrických údajov k zázpisom v SIS, zavedenie a používanie vyhľadávania odtlačkov prstov všetkými príslušnými orgánmi, najmä pri hraničných kontrolách a migračnými orgánmi ⁽⁴⁷⁾, a výmena pozitívnych lustrácií v SIS súvisiacich s terorizmom s Europolom sú naďalej nedôsledné ⁽⁴⁸⁾. Naopak, členské štáty, ktoré investovali do automatizácie a systematickej integrácie systémov správy prípadov a vnútroštátnych databáz, dosahujú preukázateľne lepšie prevádzkové výsledky ⁽⁴⁹⁾.

Okrem toho existujú štrukturálne výzvy týkajúce sa **ľudských zdrojov a technických kapacít**. Viaceré členské štáty ⁽⁵⁰⁾ sa stretávajú s nedostatkom zamestnancov buď na úradoch N.SIS a/alebo útvaroch SIRENE ⁽⁵¹⁾ a na jednotných kontaktných miestach, čo negatívne ovplyvňuje kontinuitu činnosti a kvalitu výmeny informácií.

Spolupráca v oblasti presadzovania práva

Zo schengenských hodnotení neustále vyplýva, že právne a inštitucionálne základy cezhraničnej spolupráce v oblasti presadzovania práva sú v celom schengenskom priestore vo veľkej miere vytvorené, ale ich operačný potenciál sa stále nedostatočne využíva. Centrá policajnej spolupráce sú cennými centrami každodennej spolupráce, ale naďalej fungujú prevažne ako sprostredkovatelia informácií, a nie ako operačné zariadenia ⁽⁵²⁾.

Spoločné operácie odhaľujú zmiešaný obraz. Názorným príkladom toho, ako možno kombinovať rôzne nástroje ⁽⁵³⁾ do jedného uceleného systému, je cezhraničná spolupráca medzi Maďarskom a Rakúskom. Spoločné operácie v mnohých členských štátoch sú však naďalej reaktívne a sú riadené partnermi. Počet operácií zameraných na cezhraničné sledovanie a cezhraničné prenasledovanie odchádzajúcich cestujúcich je systematicky nižší ako počet operácií zameraných na prichádzajúcich a infraštruktúra pre spoločný operačný prehľad o situácii zväčša chýba.

Komisia v úzkej spolupráci s členskými štátmi pri riešení týchto a ďalších výziev zriadila **neformálnu expertnú skupinu pre cezhraničnú operačnú spoluprácu v oblasti presadzovania práva** s cieľom výmeny najlepších postupov, identifikácie spoločných výziev a vypracovania praktických riešení. Na základe svojej práce Komisia vypracuje štúdiu, v ktorej zmapuje existujúce dohody o spolupráci a poskytne základ na posúdenie toho, či je existujúci právne nezáväzný rámec pre cezhraničnú spoluprácu v oblasti presadzovania práva naďalej primeraný. To nadobúda čoraz väčší význam, keďže výzva stratégie vnútornej bezpečnosti EÚ ⁽⁵⁴⁾ na zriadenie skupiny na vysokej úrovni zameranej na budúcnosť operačnej spolupráce v oblasti presadzovania práva je priamou reakciou na to, čo sa v schengenských hodnoteniach neustále konštatuje: existujúce nástroje sú zväčša

---

⁽⁴⁶⁾ Belgicko, Bulharsko, Fínsko, Grécko, Holandsko, Nórsko, Poľsko, Portugalsko, Rakúsko, Slovensko, Slovinsko a Švédsko.

⁽⁴⁷⁾ Nesúlad sa zistil napríklad v Česku, vo Francúzsku, na Islande, v Litve, Lotyšsku, Luxembursku, Maďarsku, na Malte, v Poľsku, Portugalsku, Slovinsku, Španielsku a vo Švédsku.

⁽⁴⁸⁾ Tento problém pretrváva vo všetkých členských štátoch okrem Rakúska.

⁽⁴⁹⁾ Nemecko a Rakúsko.

⁽⁵⁰⁾ Bulharsko, Cyprus, Česko, Dánsko, Estónsko, Francúzsko, Fínsko, Grécko, Holandsko, Chorvátsko, Island, Litva, Lotyšsko, Luxembursko, Maďarsko, Malta, Portugalsko, Rakúsko, Rumunsko, Slovinsko, Španielsko, Švédsko a Taliansko.

⁽⁵¹⁾ Skratka SIRENE znamená žiadosť o doplnujúce informácie k národným záznamom. Členské štáty, ktoré využívajú SIS, musia zriadiť národný útvar SIRENE, ktorý je v prevádzke 24 hodín denne, 7 dní v týždni a je zodpovedný za výmenu informácií a koordináciu činností súvisiacich so zázpismi v SIS.

⁽⁵²⁾ Odporúčanie Rady (EÚ) 2022/915 z 9. júna 2022 o operačnej spolupráci v oblasti presadzovania práva (Ú. v. EÚ L 158, 13.6.2022).

⁽⁵³⁾ Dvojstranné dohody, spoločné koordinačné centrá a EMPACT.

⁽⁵⁴⁾ Európska komisia „*Commission present ProtectEU – Internal Security Strategy*“ (Komisia predstavuje ProtectEU – stratégiu vnútornej bezpečnosti) (https://home-affairs.ec.europa.eu/news/commission-presents-protecteu-internal-security-strategy-2025-04-01_en?prefLang=sk).

spolahlivé, ale vyžadujú si pevnejší právny základ. Vďaka pripravovaným návrhom na posilnenie **mandátu Europolu** bude Europol zároveň lepšie vybavený na poskytovanie operačnej podpory členským štátom, a to aj prostredníctvom uľahčenia cezhraničnej analýzy, posilnenej výmeny informácií a koordinovaných opatrení proti hrozbám, ktoré ovplyvňujú schengenský priestor.

Základom všetkých týchto snáh je potreba spoločnej pracovnej kultúry založenej na vzájomnej dôvere a interoperabilných zručnostiach. Komisia posudzuje, ako najlepšie podporiť **odbornú prípravu v oblasti presadzovania práva** prostredníctvom Agentúry Európskej únie pre odbornú prípravu v oblasti presadzovania práva (CEPOL). Obzvlášť dôležité je riešenie nedostatkov v špecializovaných oblastiach, ako je digitálna forenzná analýza, zákonné dešifrovanie a pokročilá analýza údajov, pretože v trestnej činnosti sa čoraz viac využívajú nové technológie vrátane umelej inteligencie.

Situácia na vnútorných hraniciach

Schengen významne prispieva k **dobrému fungovaniu vnútorného trhu a hospodárskej prosperite** EÚ. Keďže tovar, pracovníci a služby bez prekážok prekračujú vnútorné hranice, cezhraničné regióny prosperujú a národné hospodárstva majú prospech z nižšej administratívnej záťaže a úspor z rozsahu. S cieľom vyhodnotiť „schengenský efekt“ Komisia zadala vypracovanie štúdie o prínosoch Schengenu a nákladoch na obnovenie kontroly vnútorných hraníc, ktorá bude uverejnená v druhej polovici roka 2026.

V roku 2025 desať schengenských štátov predĺžilo a zachovalo obnovenie kontroly na svojich vnútorných hraniciach ⁽⁵⁵⁾, čo bolo motivované obavami týkajúcimi sa migrácie a bezpečnosti. Patrí medzi ne pretrvávajúca nestabilita na hlavných migračných trasách, zneužívanie migrácie ako zbrane zo strany nepriateľských štátnych aktérov a pretrvávajúci tlak cezhraničnej organizovanej trestnej činnosti.

V prípade obnovenia kontroly vnútorných hraníc je nevyhnutné, aby členské štáty prijali **opatrenia na obmedzenie akýchkoľvek negatívnych dôsledkov pre cezhraničných pracovníkov a spoločností**. Dôležitú úlohu preto zohral štruktúrovaný dialóg schengenského koordinátora s dotknutými členskými štátmi, ako aj konzultačný proces iniciovaný v rámci revidovaného Kódexu schengenských hraníc ⁽⁵⁶⁾, ktoré priniesli konkrétne výsledky pri riešení čakacích lehôt na vnútorných hraniciach a zlepšili operačnú koordináciu a výmenu informácií. Vo väčšine prípadov sa obnovenie kontroly vnútorných hraníc týkalo nesystematických náhodných kontrol.

Hoci kontrola vnútorných hraníc môže zohrávať úlohu pri riešení obáv týkajúcich sa migrácie a bezpečnosti niektorých členských štátov, sú k dispozícii **efektívnejšie a účinnejšie alternatívy a riešenia**. Cennou náhradou za kontroly na vnútorných hraniciach môžu byť najmä operačná spolupráca, výmena informácií a kontroly v rámci územia, najmä prostredníctvom nesystematických policajných kontrol alebo mobilných technológií biometrickej identifikácie a sledovania vozidiel ⁽⁵⁷⁾. Model, ktorý by sa mohol uplatniť aj v iných členských štátoch, predstavuje rumunský operačný prístup na vnútorných hraniciach s Maďarskom a Bulharskom. Spájajú sa v ňom spoločné operácie

---

⁽⁵⁵⁾ Európska komisia, „*Temporary reintroduction of border control*“ (Dočasné obnovenie kontroly hraníc), dostupné na stránke (https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/schengen-area/temporary-reintroduction-border-control_sk).

⁽⁵⁶⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1717 z 13. júna 2024, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2016/399, ktorým sa ustanovuje kódex Únie o pravidlách upravujúcich pohyb osôb cez hranice (Ú. v. EÚ L, 2024/1717, 20.6.2024).

⁽⁵⁷⁾ Odporúčanie Komisie (EÚ) 2024/268 z 23. novembra 2023 o spolupráci medzi členskými štátmi v súvislosti so závažnými hrozbami pre vnútornú bezpečnosť a verejný poriadok v priestore bez kontroly vnútorných hraníc (Ú. v. EÚ L, 2024/268, 17.1.2024).

založené na spravodajských informáciách, ciele policajné kontroly založené na rizikách, spoločné hliadky a plne funkčné centrá policajnej spolupráce.

Rýchle readmisie neoprávnených migrantov zadržaných v pohraničných oblastiach možno dosiahnuť prostredníctvom **konania o odovzdaní**, ktoré je nástrojom zavedeným revidovaným Kódexom schengenských hraníc. Niekoľko členských štátov ⁽⁵⁸⁾ práve rokuje o praktických opatreniach na jeho uplatňovanie, zatiaľ čo iné sa naďalej spoliehajú na existujúce dvojstranné readmisné dohody.

V budúcnosti sa vďaka systému vstup/výstup a nadchádzajúcemu nadobudnutiu účinnosti nástrojov Paktu o migrácii a azyle výrazne posilnia štrukturálne podmienky na postupné zrušenie kontroly vnútorných hraníc. Obe iniciatívy poskytnú členským štátom operačné nástroje na riadenie migračných a bezpečnostných tlakov na ich vonkajších hraniciach a na boj proti neoprávnenému pohybu v rámci schengenského priestoru.

Komisia je naďalej odhodlaná dodržiavať zásady voľného pohybu a bezpečnosti v celom schengenskom priestore a onedlho vydá stanoviská, ako sa uvádza v revidovanom Kódexe schengenských hraníc.

3. KEÚČ KU KONSOLIDÁCI A TRVALÉMU VYKONÁVANIU: SPRÁVA SCHENGENSKÉHO PRIESTORU

V predchádzajúcich fázach schengenskej integrácie mohol systém do veľkej miery fungovať vďaka zaužívaným postupom, praktickej spolupráci a silnému predpokladu dôvery medzi členskými štátmi. Výsledkom bolo, že správa schengenského priestoru, ktorá pokrýva všetky oblasti umožňujúce fungovanie schengenského priestoru, mala skôr podpornú než ústrednú úlohu, pričom každodenné riadenie sa opieralo viac o neformálnu koordináciu než o silný spoločný politický rámec.

Tento kontext sa zásadne zmenil. Schengen dnes funguje v oveľa zložitejšom a náročnejšom prostredí, ktoré formujú geopolitická nestabilita, nové bezpečnostné hrozby a technologické zvraty. V tomto prostredí sa účinnosť a súdržnosť Schengenu už nemôže opierať prevažne o neformálne dohody. Ako sa uznáva v Schengenskom vyhlásení ⁽⁵⁹⁾, posilnenie schengenského priestoru v súčasných podmienkach si vyžaduje štruktúrovanejšie, kolektívnejšie a pevnejšie zakotvené riadenie na politickej úrovni, ktoré zabezpečí jasnosť, koordináciu a spoločné strategické smerovanie. **Posilnenie vnútroštátnej správy schengenského priestoru** je preto kľúčovou podmienkou na zabezpečenie toho, aby schengenský priestor mohol účinne reagovať na súčasné aj budúce výzvy.

⁽⁵⁸⁾ Na základe schengenských hodnotení Rakúska, Rumunska a Slovinska sa potvrdzuje, že rokovania o jeho zavedení sa ešte nezačali.

⁽⁵⁹⁾ Rada 12. júna 2025 prijala Schengenské vyhlásenie, v ktorom potvrdila záväzok členských štátov zachovať integritu Schengenu; Rada Európskej únie, *Schengenské vyhlásenie*, schválené 12. júna 2025 (<https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10068-2025-INIT/sk/pdf>).

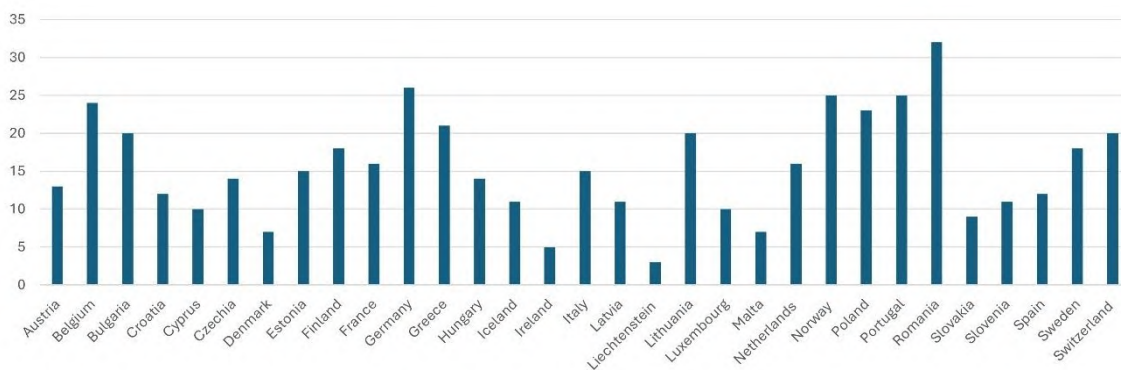
3.1 Posilnenie správy schengenského priestoru

V schengenskej hodnotiacej tabuľke za rok 2025 ⁽⁶⁰⁾ sa poskytuje rôznorodý obraz o tom, ako členské štáty prispievajú k fungovaniu schengenského priestoru:

Súhrnná hodnotiacia tabuľka z decembra 2025

Hoci je v mnohých oblastiach zrejmy pokrok, rozdiely pretrvávajú, čo vedie k operačným a bezpečnostným nedostatkom. Ak sa povinnosti nedodržiavajú dôsledne, môže sa zároveň narušiť vzájomná dôvera medzi členskými štátmi, čo by ovplyvnilo spoločnú silu a jednotu schengenského priestoru ⁽⁶¹⁾. Podobne ako v predchádzajúcich rokoch, aj v roku 2025 zohrával schengenský hodnotiaci a monitorovací mechanizmus kľúčovú úlohu pri identifikácii oblastí, ktoré je potrebné zlepšiť, a pri podpore kultúry spoločnej zodpovednosti medzi členskými štátmi. Tento mechanizmus, do ktorého je zapojených viac ako 500 expertov zo všetkých schengenských štátov, umožňuje účinne a včas identifikovať nedostatky, ako aj najlepšie postupy a inovačné riešenia. Najlepšie postupy sú zhrnuté v osobitnom prehľade ⁽⁶²⁾, ktorý môže poskytnúť užitočné riešenia a slúži ako inšpirácia pre členské štáty.

Počet vybraných expertov na členský štát na rok 2026

⁽⁶⁰⁾ V súhrnnej schengenskej hodnotiacej tabuľke sa hodnotí a znázorňuje celkové vykonávanie odporúčaní vyplývajúcich zo schengenských hodnotení všetkými členskými štátmi schengenského priestoru. V súlade s metodikou dohodnutou s členskými štátmi v decembri 2023 je tabuľka rozdelená na šesť politických oblastí, z ktorých každá sa zaoberá hlavnými aspektmi účinného fungovania schengenského priestoru. Na základe jednotlivých schengenských hodnotiacich tabuliek, v ktorých sa pridávajú členským štátom body za úroveň vykonávania odporúčaní, sa vo vizualizácii znázorňuje celkové priemerné skóre za jednotlivé oblasti v rámci celého Schengenu.

⁽⁶¹⁾ Predpokladom dobre fungujúceho schengenského hodnotiaceho a monitorovacieho mechanizmu je včasné a kvalitné podávanie správ o opatreniach prijatých s cieľom odstrániť nedostatky zistené počas hodnotenia.

⁽⁶²⁾ Pracovný dokument útvarov Komisie, *2026 Compendium of best practices identified in the framework of the Schengen evaluation and monitoring mechanism* (Prehľad najlepších postupov identifikovaných v rámci schengenského hodnotiaceho a monitorovacieho mechanizmu z roku 2026).

V rámci hodnotiacich činností v roku 2025 ⁽⁶³⁾ vrátane cielených monitorovacích činností ⁽⁶⁴⁾ a nedávno začatých schengenských monitorovacích dialógov ⁽⁶⁵⁾ sa zdôraznila potreba toho, aby členské štáty posilnili svoje vnútroštátne rámce správy schengenského priestoru a zabezpečili účinnú koordináciu, jasné strategické plánovanie a úplný súlad medzi vnútroštátnymi prioritami, operačnými potrebami a financovaním EÚ. Tieto procesy posilnili každodenné vykonávanie Schengenu, ktoré je podporované prebiehajúcimi výmenami so schengenským koordinátorom ⁽⁶⁶⁾.

Niektoré členské štáty dosiahli v tejto oblasti výrazný pokrok a dvanásť členských štátov ⁽⁶⁷⁾ vymenovalo národných koordinátorov pre schengenské hodnotenie. Z **prvého pravidelného schengenského hodnotenia Rumunska** po jeho úplnej integrácii do schengenského priestoru navyše vyplynuli výsledky posilneného komplexného vnútroštátneho modelu správy schengenského priestoru, ktorý zabezpečuje vysokú úroveň pripravenosti prostredníctvom integrácie inštitucionálnych opatrení, strategického plánovania, vnútroštátnych mechanizmov kontroly kvality a politickej aj operačnej koordinácie.

Napriek tomuto pokroku viaceré členské štáty stále čelia významným výzvam pri účinnom vykonávaní správy schengenského priestoru. Rámce správy schengenského priestoru sú naďalej roztrieštené, pričom zodpovednosť je rozptýlená medzi viaceré orgány a chýba jasná ústredná koordinačná funkcia. To odráža širší model, v ktorom sa vykonávanie Schengenu naďalej riadi prostredníctvom izolovaných vnútroštátnych opatrení s nedostatočnou integráciou zodpovedností, koordinácie a dohľadu.

Účinná správa schengenského priestoru sa začína **silnými vnútroštátnymi riadiacimi štruktúrami**, ktoré využívajú úsilie už vyvinuté v rámci európskeho integrovaného riadenia hraníc ⁽⁶⁸⁾. Najpokročilejšie vnútroštátne modely správy vykazujú štyri hlavné charakteristiky. Po prvé, je potrebný **koordinovaný prístup** k vnútroštátnej správe schengenského priestoru, ktorý zahŕňa zmapovanie a prepojenie všetkých príslušných zainteresovaných strán, jasné vymedzenie úloh a zodpovedností na politickej, administratívnej a operačnej úrovni, vytvorenie formálnych koordinačných mechanizmov a vymenovanie národného koordinátora pre schengenské hodnotenie s dostatočnými právomocami dohľadu. Po druhé, na stanovenie súdržnej strednodobej a dlhodobej vízie fungovania schengenského priestoru, ktorá by vychádzala z existujúcich odvetvových stratégií, je potrebný **komplexný a strategický rámec**. Po tretie, na dosiahnutie skutočných výsledkov je potrebná **ucelená vízia nadväzujúcich operačných opatrení**, v ktorej sa strategické ciele premietajú do konkrétnych opatrení s jasným časovým harmonogramom, pridelenými zodpovednosťami a primeranými zdrojmi, čím sa

---

⁽⁶³⁾ V roku 2025 Komisia realizovala ročný program hodnotenia, ktorého výsledkom sú správy o jednotlivých krajinách Schengenu, konkrétne o Bulharsku, Rakúsku, Rumunsku, Slovinsku a Švajčiarsku, ktoré budú čoskoro prijaté. Európska komisia, „Schengen evaluation and monitoring“ (Schengenské hodnotenie a monitorovanie) (https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/schengen-area/schengen-governance/schengen-evaluation-and-monitoring_en?prefLang=sk).

⁽⁶⁴⁾ V Grécku, vo Francúzsku, v Taliansku a na Cypre.

⁽⁶⁵⁾ Tieto dialógy, ktorých cieľom je posilniť proces hodnotenia a monitorovania vykonávania schengenských noriem členskými štátmi, sa zameriavajú na podporu záväzkov a zlepšenie vnútroštátnej správy schengenského priestoru prostredníctvom štruktúrovaných diskusií vedených koordinátormi jednotlivých krajín, riešenie kľúčových výziev, zabezpečenie včasného podávania správ a nadväzujúcich opatrení v súvislosti s odporúčaniami a uľahčenie technických výmen s cieľom vyriešiť pretrvávajúce problémy.

⁽⁶⁶⁾ Toto úsilie takisto umožnilo Komisii posúdiť pokrok, ktorý dosiahli členské štáty. Na základe posledných posúdení správ o nadväzujúcich opatreniach predložených členskými štátmi Komisia prostredníctvom týchto správ uzatvára akčné plány Luxemburska, Portugalska a Švédska v oblasti vízovej politiky v súlade s článkom 21 ods. 3 nariadenia o schengenskom hodnotiacom a monitorovacom mechanizme.

⁽⁶⁷⁾ Belgicko, Bulharsko, Česko, Francúzsko, Chorvátsko, Cyprus, Lotyšsko, Litva, Rakúsko, Portugalsko, Rumunsko a Fínsko.

⁽⁶⁸⁾ Cieľom európskeho integrovaného riadenia hraníc je zabezpečiť súdržné a koordinované riadenie vonkajších hraníc EÚ prostredníctvom spoločných operácií, spoločných zdrojov a strategických partnerstiev.

zabezpečí štruktúrované vykonávanie. Napokon, silnú vnútroštátnu správu musia sprevádzať **primerané kapacity**, ktoré umožnia účinné plnenie schengenských záväzkov. Prijatím týchto krokov môžu členské štáty zabezpečiť účinnú vnútroštátnu zodpovednosť a posilniť súdržnosť Schengenu na úrovni EÚ.

V stávke je viac než len záujmy jednotlivých štátov, pretože sila schengenského priestoru závisí od vzájomnej zodpovednosti všetkých členských štátov. Skutočná hodnota hodnotení spočíva v ich schopnosti pretaviť zistenia do spoločných záverov na európskej úrovni. V roku 2026 bude Komisia naďalej podporovať členské štáty v tomto úsilí o posilnenie správy schengenského priestoru prostredníctvom schengenského hodnotiaceho a monitorovacieho mechanizmu, a to aj prostredníctvom hodnotiacich činností v Belgicku, Holandsku, Lichtenštajnsku a Nemecku ⁽⁶⁹⁾. Členské štáty dostanú aj usmernenia a zdroje na posilnenie svojich vnútroštátnych rámcov správy spolu s finančnou podporou v rámci osobitnej výzvy Nástroja finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (BMVI).

3.2 Vykonávanie Schengenu prostredníctvom cieleného financovania EÚ

Posilnenie vnútroštátnej správy schengenského priestoru by malo ísť ruka v ruku so strategickým využívaním finančných prostriedkov EÚ. Je to dôležité najmä pri príprave ďalšieho viacročného finančného rámca na roky 2028 – 2034. Návrh Komisie o financovaní schengenských iniciatív v tomto rámci síce ešte podlieha schváleniu Európskym parlamentom a Radou, kladie sa v ňom však väčší dôraz na výkonnosť a strategické využívanie finančných prostriedkov EÚ. V tejto súvislosti bude **financovanie EÚ** prispievať k podpore vnútroštátnej správy schengenského priestoru a opatrení koordinovaným a cieleným spôsobom, ktorý bude plne v súlade so strategickými prioritami stanovenými počas schengenských hodnotení.

Keďže proces prípravy ďalšieho VFR pokračuje, je nevyhnutné prepojiť štrukturálne reformy identifikované v schengenských hodnoteniach a všeobecné schengenské priority stanovené na cyklus na roky 2026 – 2027 s programovaním financovania EÚ v oblasti vnútorných vecí prostredníctvom plánov národného a regionálneho partnerstva, aby sa ciele EÚ premietli do národných investičných a reformných programov.

3.3 Dokončenie a rozšírenie schengenského priestoru

Schengen je koncipovaný ako spoločný rámec, v ktorom sa spoločné pravidlá, normy a zodpovednosti uplatňujú rovnako vo všetkých zúčastnených členských štátoch.

V čoraz zložitejšom geopolitickom kontexte **Cyprus** jedinečným spôsobom prispieva k posilneniu spoločného prehľadu o situácii, pokiaľ ide o riziká a príležitosti v jeho regióne a zároveň prináša skúsenosti, ktoré posilňujú kolektívne kapacity v oblasti hraníc, migrácie a bezpečnosti. V tejto súvislosti Komisia v decembri 2025 vykonala schengenské monitorovanie s cieľom posúdiť stav pripravenosti Cypru a podporiť ďalšie kroky na ceste k jeho úplnému prístupiu k schengenskému priestoru. V roku 2025 sa dosiahol výrazný pokrok, pričom cyperské orgány vykonali významné reformy a opatrenia v súlade s najprísnejšími schengenskými normami. **Írsko** pokračovalo v úsilí preukázať svoju pripravenosť plne uplatňovať časti schengenského rámca týkajúce sa vnútornej bezpečnosti schengenského priestoru.

Rovnako je potrebné pokračovať v prehľbovaní štruktúrovanej spolupráce s partnermi zapojenými do procesu rozširovania. **Kandidátske krajiny EÚ sú schengenskými kandidátmi**, preto sa musí zabezpečiť, aby bola pripravenosť na členstvo v Schengene systematicky začlenená do procesu prístupu k EÚ. Prvým krokom na ceste k členstvu v Schengene je vytvorenie spoľahlivých rámcov správy schengenského priestoru na

---

⁽⁶⁹⁾ Európska komisia, „Schengen Evaluation and Monitoring – Migration and Home Affairs“ (Schengenské hodnotenie a monitorovanie – Migrácia a vnútorné záležitosti), (https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen/schengen-area/schengen-governance/schengen-evaluation-and-monitoring_en?prefLang=sk).

vnútroštátnej úrovni. Z tohto dôvodu Komisia už **zintenzívnila svoju spoluprácu s krajinami zapojenými do procesu rozširovania**. Komisia spolu s agentúrou Frontex a expertmi z členských štátov zorganizovala vo februári 2026 prvé stretnutie zamerané na zvýšenie informovanosti o správe schengenského priestoru pre krajiny zapojené do procesu rozširovania. V rámci tejto iniciatívy, ktorú usporiadala Čierna Hora, sa poskytli praktické usmernenia pre budovanie účinných národných koordinačných štruktúr. Potvrdil sa aj veľký záujem krajín zapojených do procesu rozširovania a zdôraznila sa pridaná hodnota včasnej a štruktúrovanej prípravy. Zároveň sa v rámci rokovaní kladie väčší dôraz na včasnú prípravu na Schengen, pozorne sa sleduje vývoj a vykonávanie schengenských akčných plánov v krajinách zapojených do procesu rozširovania a poskytuje sa technická pomoc prispôsobená jednotlivým krajinám s cieľom podporiť kandidátske krajiny v tomto procese.

4 ĎALŠIE KROKY

Konsolidáciou dosiahnutých výsledkov a riešením všetkých zostávajúcich nedostatkov sa zabezpečí, že schengenský priestor zostane ostražitý a dobre pripravený, pretože rýchlo sa vyvíjajúce geopolitické podmienky by mohli výrazne ovplyvniť dynamiku migrácie a bezpečnosti. V súvislosti so schengenským cyklom na roky 2026 – 2027 Komisia vyzýva Schengenskú radu, aby tieto priority schválila na svojom najbližšom zasadnutí v júni 2026.

Prioritné vykonávacie opatrenia pre schengenský cyklus na roky 2026 – 2027

1. Podpora vonkajšieho rozmeru Schengenu

Na úrovni EÚ:

- navrhnuť **revíziu vízového kódexu** s cieľovými opatreniami na posilnenie bezpečnosti EÚ,
- zvýšiť **globálnu konkurencieschopnosť EÚ** prostredníctvom ďalšieho rozvoja vzájomne výhodných partnerstiev s kľúčovými krajinami s cieľom prilákať talenty pre inováciu.

2. Zabezpečenie integrovanej vonkajšej hranice pre bezpečný schengenský priestor

Na vnútroštátnej úrovni musia schengenské krajiny:

- pokračovať v **digitalizácii** postupov a vývoji rozsiahlych informačných systémov vrátane ich interoperability, pokračovať v účinnom zavádzaní systému vstup/výstup na všetkých hraničných priechodoch, a to aj prostredníctvom primeraného zavedenia všetkých funkcií, skrátenia času spracovania, zvýšenia počtu automatizovaných riešení na hraniciach a zlepšenia registrácie a kvality biometrických údajov, zabezpečiť dobre pripravené spustenie systému ETIAS s primeraným testovaním a potrebnými zdrojmi,
- pokračovať v zlepšovaní **kvality a účinnosti hraničných kontrol** prostredníctvom plného využívania existujúcich systémov a ich interoperability, ako aj ďalšieho rozvoja vnútroštátnych kapacít pre hraničný dozor vrátane odbornej prípravy a infraštruktúry,
- zabezpečiť vysokú úroveň **prehľadu o situácii** a hĺbkové pochopenie hrozieb a nových výziev prostredníctvom konsolidácie tvorby politiky založenej na dôkazoch a spravodajských informáciách,
- zabezpečiť účinné vykonávanie **nariadenia o preverovaní** prostredníctvom pridelenia zdrojov a kapacít, čo zahŕňa zriadenie nezávislého monitorovacieho mechanizmu,
- posilniť a ďalej rozvíjať **plánovanie pre prípad nepredvídaných udalostí** s cieľom zvýšiť reakčnú spôsobilosť počas krízových situácií a zabezpečiť lepšiu pripravenosť prostredníctvom podpory európskejšieho prístupu.

3. Zvýšenie účinnosti systému návratu

Na vnútroštátnej úrovni musia schengenské krajiny:

- zabezpečiť účinné vykonávanie **konania o návrate na hraniciach**,
- posilniť potrebné **operačné kapacity a nástroje** na podporu procesu návratu a reintegrácie vrátane dostatočných kapacít pre konania o návrate, ako aj modernizácie nástrojov a systémov, ako je správa prípadov v oblasti návratu a plné využívanie funkcií Schengenského informačného systému,
- využívať **podporu agentúry Frontex** a aktívne riešiť problémy pri plnení potrieb nasadenia špecialistov na návrat.

4. Konsolidácia operačného rámca pre spoluprácu v oblasti vnútornej bezpečnosti

Na úrovni EÚ:

- pokračovať v práci **neformálnej expertnej skupiny pre cezhraničnú operačnú spoluprácu v oblasti presadzovania práva** zameraním sa na spoločné operácie, cezhraničný dohľad a bezpečnú komunikáciu,
- pokračovať v **štruktúrovanom dialógu, ktorý uľahčuje schengenský koordinátor**, so všetkými členskými štátmi, ktorých sa týka alebo na ktoré má vplyv kontrola vnútorných hraníc, s ohľadom na postupné zrušenie kontrol.

Na vnútroštátnej úrovni musia schengenské krajiny:

- dokončiť právne a operačné vykonávanie smernice o výmene informácií, a to aj prostredníctvom plne funkčných **jednotných kontaktných miest** a podpory **systematického využívania informačných systémov Europolu**, ako je napríklad SIENA,
- plne využívať všetky **rozšírené funkcie** Schengenského informačného systému,
- riešiť **potreby v oblasti ľudských zdrojov a technických kapacít (vrátane odbornej prípravy a digitálnej infraštruktúry)**, aby zodpovedali operačným potrebám,
- **maximálne využiť** všetky nástroje, ktoré poskytuje **revidovaný Kódex schengenských hraníc**, na postupné zrušenie kontroly vnútorných hraníc. prehĺbiť iniciatívy regionálnej spolupráce a posilniť spoločnú operačnú kapacitu prostredníctvom **rozšírenia rámcov spolupráce v oblasti presadzovania práva**.

5. Posilnenie správy schengenského priestoru

Na úrovni EÚ:

- zabezpečiť konsolidáciu dosiahnutých výsledkov a vykonávanie priorit uvedených v tejto správe, a to aj prostredníctvom **systematickejších diskusií o jednotlivých krajinách** a strategického financovania v rámci ďalšieho VFR,
- dokončiť pristúpenia **Cypru** k schengenskému priestoru,
- dokončiť postupy potrebné na úplné vykonávanie schengenských pravidiel týkajúcich sa vnútornej bezpečnosti v **Írsku**,
- pokračovať v intenzívnej spolupráci s **krajinami zapojenými do procesu rozširovania**.

Na vnútroštátnej úrovni musia schengenské štáty:

- **posilniť vnútroštátne rámce správy schengenského priestoru** na základe pokročilých vnútroštátnych modelov správy, a to všetko pod dohľadom určeného národného **koordinátora pre schengenské hodnotenie**.